

UJSÁG

politikai napilap.

Az Országos Függetlenségi és 48-as Kossuth-Párt Erdélyrészi Hivatalos Lapja.

Fazekas főjegyzőt elítélték.

Fazekas főjegyzőt elítélték.

A kormány Pest megye ellen.

— Távirati jelentés. —

Budapest, jan. 4.

A budapesti büntető járásbírósa rendkívüli érdeklődés mellett tárgyalta ma azt a pört melynek Pest megye felfüggesztett főjegyzője, Fazekas Ágoston a vádlottja. A panaszt ellene Tahy István, a vármegye nyakára küldött, de még az eskütétele előtt megfutamodott főispán tette. Am a dolog csak formázerint áll így. Valójában a jogtíró kormány a panaszos, melynek megbízásából a királyi ügyészség — a btkv. 480. §-a átköző — hivatalos hatalommal való visszaélés vétsége címén emelt Fazekas ellen vádat.

Annak idején, amikor Tahyt kinevezték, a főispáni eskü kérdésében közgyűlés tartására volt szükség. Fazekas ki is tűzött egy közgyűlési határnapot, annak idejűl november hó 6-ik napját jelölve meg. Ez Tahynak nem tetszett — amint a főjegyzőhöz intézett levelében írta, „a kedélyek izgatottsága” miatt, de különösen azért, mivel a tárgysorozat nem az eskü egyenes letetéséről, hanem a kérdésben való határozathozatalról szólt. Ezért Tahy más közgyűlést hívott össze november 15-ére s mert a megye az előbbi határnapra tett közgyűlést megtartotta, fogták a főjegyzőt pörbe.

A tárgyalás

A tárgyalás, melyet a büntető járásbírósa hivatalfőnöke, Drill Béla kir. táblai bíró vezetett, pontban tíz órakor kezdődött. Mikor a bíró belépett a terembe, már zsúfolásig tele volt a terem, hová csak jegyekkel lehetett bejutni. Tíz óra előtt néhány perccel jött meg Fazekas Ágoston a védője, Polónyi Géza kíséretében. A közvédat egy fiatal ügyészi megbizott, dr. Polgár Kálmán képviselte. Miután a bíró ismertette röviden a vádat, kihallgatta a vádlottal.

Fazekas kihallgatása.

Fazekas Ágoston 47 éves román kath., nőtlen, vagyonos, vármegyei főjegyző. Bűntelme nem volt. Nem érzi magát bűnösnek.

Bíró: Mióta áll a megye szolgálatában?

— 23 éve.

— Mikor vette át az alispáni hivatal vezetését?

1905. október 15-én.

— Ismeri ön a vádat?

— Igen.

— Mikor vett tudomást Tahy István főispánna történt kinevezéséről?

— Október 16-án vagy 17-én.

— Mi uton?

— Részletesen fogok szólni. Én akkor nemcsak alispáni, hanem főispáni helyettes is voltam. Ebben a minőségemben kaptam a király elhatározását, — a belügyminiszteri ügyvivő által közöltetvén az véleményem — hogy Tahy cs. és kir. kamarást kinevezték. Október 27-én Tahy megjelent előttem és azt a dicséretes kijelentést tette, hogy *a mig ő esküt nem tett, nem kíván főispáni jogokat gyakorolni*. Együttal az eskü letetésére rövid határnapu közgyűlést kért: Én a törvény szerint lehetséges legrovidebb idő alatt, november *hatodikára* összehívtam a közgyűlést. Am már 4-én egy levelet kaptam Tahytól, melyben arról értesít, hogy nem jelenik meg, mert a tárgysorozat nem úgy hangzik, mint ő kíváná. Még aznap egy másik levelet is kaptam s abban azt írja, hogy az általam összehírt közgyűlést nem respektálja, mert én az összehívásra jogosítva nem voltam. Ő hirdet tehát közgyűlést 15-ére. Ezt én jogosnak nem tekinthetem, mert elismerem a király főispánkinevezési jogát, de viszont a főispán csak az eskü letétele után gyakorolhat hatósági jogokat. Én tehát *nem megtagadtam* a közgyűlés összehívását — mert hisz a közgyűlést már összehívtam volt — hanem *megtagadtam azt, hogy neki közgyűlést összehívni joga volna*. Tehát csak egy nézeteltérés volt, amelyet a belügyminiszternek mint kontroverzkérdést tisztázni kellett volna. Ehelyett a belügyminiszter ellenem fegyelmi eljárást indított...

— Felfüggesztette?

— Igen, felfüggesztett.

— Megtartották a 6-iki közgyűlést?

— Igen, mert azt már vissza nem szívhattam. A közgyűlés pedig kimondta, hogy Tahyt nem installálja s engem utasított a közgyűlési terem és a főispán lakás lepecsételésére.

A vád.

Polónyi tisztázni kíván egy kérdést. Ő tájék zódni kíván a vád iránt, de erre nézve az aktákból mitsem tudhatott meg. Védencétől hallotta, hogy az ügyben nyomozás folyt, a melynek során őt kihallgatták a helyiségek lepecsételése miatt is.

Drill bíró: A vádat az ügyészség a 480. §-ra alapítja.

A bizonyítás.

A közvád képviselőjének rövid felszólalása után a védő tudomásul veszi, hogy ezt a vádpontot elejtik. Ennek megállapítása után nyilatkozik a bizonyítás kérdésében. Bizonyítani akarja, hogy Tahy *lemondott* a főispáni állásáról s ez volt az oka annak, hogy a november 15-diki közgyűlést nem tartották meg. Tehát ez volt az oka s nem az, hogy Fazekas főjegyző a közgyűlést össze nem hívta. Bemutatja a főjegyző felfüggesztését kimondó leiratot, továbbá a két eskümintát, melyeket a fő-

ispánok elmondani szoktak. — Oszolja a főispáni helyettesítést igazoló irást, hangsúlyozva, hogy az megínásitva máig sem lett. — Ez a helyettesítés Beniczky Lajos alispán betegsége idejére történt s az alispán, amint ismeretes, csak 1905. december 5-én épült fel s kezdette meg hivatalos működését. Bemutatja Fazekasnak október 29-én kiadott közgyűlési meghívóját és tárgysorozatát. Felolvasni kéri Tahy levelét, amelyben kijelenti, hogy *tudomása van* a november 6-ára összehívott közgyűlésről és felolvasni kéri Fazekas november 5-éről kelt előterjesztését, amelyben kifejti, miért nem tartja Tahy kérését teljesíthetőnek. Ugyancsak felolvasatni kéri Tahy november 8-iki levelét; ebben kijelenti, hogy tekintettel a „felizgatott kedélyekre” nem kíván egyelőre esküt tenni. Bemutatja Pest megye nov. 27-diki közgyűlésének jegyzőkönyvét, a melyből meglátszik, hogy a vármegye minő embernek tartja és tiszteli Fazekast.

— Utalok még — folytatta Polónyi — arra, hogy *az ország, úgy a főrendiház, mint a képviselőház alkotmányellenesnek nyilvánította a kormányt*. A képviselőház június hó 21-én egyenesen *felhívta a törvényhatóságokat arra, hogy az alkotmányellenes és törvényellenes kormányt ne támogassák*. Ezt a határozatot a képviselőház november hó 21-én hozta s annak egész terjedelmében való felolvasását kérem.

Dr. Polgár ügyészi megbizott válaszol a védő előterjesztésére. A főispán lemondása dolgában ellenzi a bizonyítást, mert a döntő az, hogy Tahy akart főispáni jogokat gyakorolni. Ellenzi a főispáni esküminták felolvasását is, de a fegyelmi leirat felolvasható. Az, hogy Fazekas főjegyző felfüggesztésével az ő főispáni helyettesítése is megszűnt, szerinte természetes. Fazekas november 5-iki levelének felolvasását nem ellenzi, de már a képviselőház határozatának bemutatás ellen szava van, mert ez a határozat később keletkezett.

Polónyi: Én úgy tudom, hogy június jóval előbb van, mint november. Tehát nem ké-őbbi a határozat és annak a felolvasását az ügyészi megbizott — bármily kellemetlen lenne is neki — meghallgatni lesz kénytelen. Az nem lepott meg, hogy a Tahy lemondása dolgában a közvádó is ellenzi a bizonyítást, de ezt meg kell engedni, mert felette fontos dolog, hogy a főispán már november 6-án lemondott. Az „izgatott kedélyeken” kívül — amire Tahy hivatkozott — tehát még egy más oka is volt annak, hogy ő már esküt tenni nem hívánt. Az tudniillik, hogy akkor már aláírta és be is adta a lemondását. Így pedig Fazekas, akárhogy vesszük is a dolgot, abban az időben megint nemcsak főjegyző és alispánhelyettes, de főispánhelyettes is volt Valamennyi előterjesztéséhez ragaszkodik.

Drill bíró csupán a kinevezést tudató miniszteri rendelet, valamint a főjegyző által összehívott közgyűlés meghívójának és tárgysorozatának a felolvasását rendeli el. Az országgyű-

és határozatának és Tahy leveleinek a felolvasását mellőzi.

A perbeszédék.

Rogton a felolvasások után a perbeszédék következtek. A közvádó egészen röviden beszélt Annál hatalmasabb volt Polónyi Gézának a védőbeszéde.

Ügyészi megbízott: Fazekas azzal, hogy a főispántól kért közgyűlést össze nem hívta, törvénysértést követett el. A főispánnak bármikor joga van esküje letétele eeljából közgyűlést összehívni, különben illuzóriusvá válnék a király kinevezési joga, mert az alispán megakadályozhatná, hogy a főispán megkezdje joghatóságát. Mivel Fazekas közhivatalnok s ebben a minőségében kötelességét megtagadta, a 480. § alapján emel ellene vádat. Az, hogy a vádlott büntetlen előéletű enyhítő ez esetben nem lehet. Ellenben súlyosító, hogy cselekedetével utat nyitott a további jogtalanságoknak.

Polónyi védő: Szeretné a politikai motívumokat kiküszöbölni, de módja lesz kimutatni, hogy itt nem bünperrel hanem politikai perrel van szó, amely azért indult meg mert a *törvénytelen kormány nem tudott egy köztisztviselőt törvénytelen-ségek elkövetésére rábírn*. Kijelenti, hogy enyhítő körülményekre hivatkozni nem fog. Szégyen lenne, ha Magyarország alkotmányát enyhítő körülményekkel kellene és lehetne csak megvédeni. A közhivatalnok, még vétség esetében is, ha kötelességet mulasztott, a hivatalától megfosztatandó. Fazekas 24 éven át becsülettel szolgálta a közt és a törvényeket, így cselekedett most is, köveve a hazafias érzését és egyúttal az országgyűlés felhívásának is engedelmeskedet. Ugy érzem, hogy a vád itt hiányos. Ha Fazekas bűnös, *miért nem vádolja az ügyészség a felbujtókat: az országgyűlést és a vármegyei törvényhatóságokat szintén.*

Drill bíró: *Es a kifejezés tán kissé erős.*

Védő: *A tények erősek, amint kimutatni fogom.* Közjogunk értelmében a tények, melyek nem a király hanem a kormány tényei, mindig kifogásolhatók a király részéről. Mert például a király ki nevezett valakit főispánnak s az illető időben elmebeteg lesz. A megye, természetesen élhet jogával s az illetőtől nem veszi ki az esküt. De a joghatóság mégis mindenkor az eskü kivételével kezdődik. Így van ez magával a királlyal is, akinek szintén meg kell esküdnie arra, hogy Magyarország törvényeit megtartja és megtartatja. Még mélyebb értelmű van a főispáni esküszegésének. Különösen a dicsőségesen uralkodó Habsburgok ideje óta. Erre nézve történelmi példákat és régi rendelkezéseket sorol fel. *Esekkel szemben nincs Magyarországon szükség igazságügyi miniszterekre, akik elcsavarják a törvényt.*

Drill bíró: *Ezért a kifejezésért rendreutasítom a védő urat!*

Védő: *A miniszter kérdéses rendelkezése határozottan törvényeinkbe üt közik. Ezt a nézetemet fenntartom.*

Folytatva a kérdést hangsúlyozza, hogy Magyarországon senki jurisdictiót nem gyakorolhat anélkül, hogy a törvényekre esküt tegyen. Fazekas esküt tett: „A királyhoz hű leszek. Magyarország törvényeit megtartom...” Tovább itt nem folytatom Fazekas hű volt a királyhoz és hű a törvényekhez. Ki meri ezért vádolni és ki fogja megbüntetni? Súlyt helyez arra, hogy — s itt különösen kéri az ítélő bíró figyelmét — *Magyarországnak a közjogába ütközik az itt emelt vád.* Mert a vármegyei főtisztviselő, ha valamely miniszteri rendeletet törvénytelennek tart, vagy csak aggályai vannak, előterjesztéssel élhet. És ha ily előterjesztés történik, a főispán azt 24 órán belül a miniszteriumba juttatni tartozik. Így az alispán, ha aggályait előterjeszti, soha bíróság elé nem hurcolható, mert hisz ahoz törvényben biztosított joga van. Csak rendkívüli közgyűlést kell összehívnia az alispánnak.

A közgyűlés aztán vagy a rendelet végrehajtására utasítja az alispánt, vagy pedig felír a képviselőházhoz. Bármennyire is kerülni akarná a védő a politikai vonatkozásokat, újra rámutat, hogy *ettől a joguktól most — az országgyűlés folyto-*

nos elnapolása folytán — a megyék el vannak ütve. Ismétli, hogy Fazekas nem tagadta meg a közgyűlés összehívását, ellenkezőleg, összehívta azt és pedig, amint kimutatni fogja, a törvényeinknek megfelelően.

Az ítélet

Ezután felolvasta Drill Béla bíró a már előre elkészített ítéletet, mely szerint a **biróság vétkesnek nyilvánította a hivatalos hatalommal való visszaélés vétségében s ezért két havi fogházra, valamint viselt hivatalának elvesztésére ítélte.**

Indokok:

A főispánnak az 1886. XXI. t.-c. értelmében joga van bármikor rendkívüli közgyűlést összehívni. A „bármikor” kifejezés azt mutatja, hogy olyan főispánnak is, aki az esküt még le nem tette, szintén joga van rendkívüli közgyűlést összehívni. Fazekas mint helyettes alispán, nemcsak hogy nem fogatosította Tahynak erre vonatkozó utasítását, de a fogatosítást egyenesen megtagadta. Ekként a hivatalos hatalommal való visszaélést az utasítás teljesítésének megtagadásából meg kellett állapítani. Enyhítő körülmények gyanánt szolgálnak: büntetlen előélete és az a hite, hogy jogosan járt el. Ellenben súlyosító az, hogy az eskütételt lehetetlenné tette.

A felelbezés.

A védő anyagi és alaki okokból felelbezést jelentett be. Anyagi okok alapján azért, mert *büntető cselekmény nem forog fenn,* alaki okokból pedig azért, mert *nem a tárgyalás adatai alapján hozott a bíróság ítéletet, hanem a tárgyaló bíró egy előre elkészített ítéletet olvasott fel.*

A közönség részben gunyos kacagással, részben zajongással fogadta az ítélet kihirdetését.

Fazekas Ágostonnak, Pestvármegye hazafias főjegyzőjének elítélését mindenféle a legnagyobb megdöbbenéssel fogadták.

A tárgyalás végén, miután a bíró az ítéletet kibírderte a közönség felháborodva kiabálta felje:

— Szégyelje magát!

— Nem bíró, hanem főispán!

— Igazságügyminiszter akar lenni!

Kaas Ivor báró odasietett Fazekashoz és megölelte.

Polónyi Géza, aki Fazekas védője volt, Drill Béla járásbíró ellen fegyelmi eljárást kér és **akciót indít társadalmi bojkottáltatása érdekében.**

Fazekas az elítélésre vonatkozólag odanyilatkozott, hogy felhasznál minden eszközt az igazságtalanság megdöntésére.

Különben Fazekas Ágoston tiszteletére a függetlenségi párt ünnepélyt rendez, a vármegyei tisztviselők országos egyesülte pedig holnap délutáni értekezletén szövé teszi az elítélést és **országos mozgalmat indít Fazekas teljes rehabilitálása érdekében.**

Budapest, jan. 5.

(Ejjel 2 óra.)

Hogy a Fazekas elleni ítélet kétszen volt Drill bíró zsebében, az

abból derült ki, hogy a bíró nem tanulta meg jól az ítéletet és egy helyen megakadt. A közönség nagy megdöbbenésére ekkor a bíró elővette zsebéből az ítéletet, két lapot elfordított és ott ahol megakadt, olvasva folytatta tovább az ítélet kihirdetését.

Drill bíró különben előre elkészült az ellene rendezett tüntetésre is, mert berendelte a rendőrséget is, amely a mellékhelyiségekben volt elhelyezve.

Egyik könyvomatosa határozottan fentartja azt a megcáfolt hirt, hogy Drill néhány nappal ezelőtt Lányi miniszterrel járt, aki nemcsak informálta volna, de befolyásolta is.

Hírek.

— (A kolozsvári róm kath plébánosválasztás.) Bíró Béla halálával megüresedett plébánosi állást — mint szö volt akkor róla — még októberben be akarták tölteni, de az egyházközség vagyoni helyzete és a plébánosi beneficium rendezése még nem jutott abba a stádiumba, melybe évtizedek óta juttatni akarta az egyház vezetősége és míg az anyagiak körül tisztázva nincs a helyzet, addig nem lehet megejteni a választást sem. Mint illetékes helyről értesülünk ez a tulajdonképpeni oka a választás elhalasztásának s nem Majláth püspök haragja vagy az egyházközség makaessága állották útját a választás megejtésének, mint azt némely körökben terjeszteni próbálták. Az egyházközség anyagi viszonyai és plébánosi beneficium nemsokára rendezve lesznek s a választás határidejét még január 15-ig kifogják tüzni. A plébánosválasztás e szerint január végén vagy legkésőbb február elején lesz megejtve.

— (Elhunyt egyetemi tanár.)

Tegnap számunkban már megemlékeztünk dr. Széchy Károly a kiváló tekintélyű tudós, egyetemi tanár elhunytáról. Hosszas szenvedés után 3 án hajnali 3 órakor hunyt el ötvennyolc éves korában. Szervi szivbaj gyötörte már rég óta s a betegség az ősz elején ágyba döntötte, honnan több felkelni nem tudott, hiába ápolta szerető feleségének Lorenez Josephinenek odaadó hű gondossága. Temetéséről a budapesti egyetem tanácsa gondoskodik. A temetés tegnap délután történt meg, ravatola az egyetem aulájában volt felállítva. Hakla alkalmából az egyetemre és az Akadémia palotájára kitűzték a gyászlobogót.

— (Ismeretterjesztő előadás.) Az iparossegéd munkások képzésére szervezett kolozsvári helyi bizottság, januárius 7 én (vasárnap) délután 3 órakor, a városháza közgyűlési termében ismeretterjesztő előadást rendez. A belépés díjtalan. Előadást Barabás Endre tartja: Az iparosok és a hazai ipar pártolásáról eimen.

— (Eljegyzés.) Dr. Czebe Ferenc eljegyezte Széchy Etát, Széchy Ákos polg. isk. igazgató leányát.

— (Házasság.) Kolozsvár város egyik érdeműs, ágilis férfja, ki különösen a vármegyei közgyűléseken tünt ki hazafias magatartásával, nagy hatású beszédével: árkosi Benkő Mihály a kolozsvármegyei takarékpénztár népszerű igazgatója feleségül vette özv Szabó Jánosnét, született szigeti Szöllősy Juliát. Az esküvő január 3 án ment végbe Maros-csékén. A házasság híre őszinte örömet keltett a rokonság és nagy számu barátai körében.

— (Repedések a Szent Mihály templom.) A Mátyás király téri Szent

Mihály templom még a régi jó időkben maradt fenn Kolozsvár jellegzettségének, büszkeségének emelésére. Évszázadok viharait átélte falait megmutattuk minden idegennek, ki Kolozsvárra zarándokot, látni a hajdani híres város veszendő kincseit. A hajdani kincsek már kevés látni valót nyújtanak a szemlélőnek, mert monumentális épületeinek épségben tartására nem fordítanak elegendő gondot, pedig ezek a régi műemlékek nyújtják a legtöbb látni valót az idegennek. Ugy a Mátyás király-téri Szent Mihály templom északi oldalán például már majdnem 10—15 éve két repedés van, melyet minthogy veszedelmesnek nem tartottak, mindeztideig nem sokat törődtek. Az egyik repedés a templom északi oldalán az első ablak fölött van, a másik a torony mellett, a Szűz Mária kápolnánál. Mindkét repedés csak a templom belsejében látható már rég óta, de minthogy komolyabb veszedelemmel nem fenyegettek a templom épégét-javítás nélkül maradnak. Idők múltán azonban nyilván a torony nehéz hangjai mozgásától eredő repedések komolyabbakká váltak és dr. Kászonyi Alajos adminisztrátor a nemrég Kolozsvárt időző Majláth püspök figyelmét is felhívta a két repedésre. Pápai Sándor mérnök megvizsgálta a falakat és szükségesnek látta a repedések kiigazítását. Az egyházközség azonban jelenleg nincs abban az anyagi helyzetben, hogy fedezhetné a javítások költségeit s ezért gróf Majláth püspök az országos műemlékeket őrző ország bizottsághoz fordult a repedések kijavítása végett. A bizottság legutóbb döntött a kérdésben s határozatát tegnap küldte el átiratában Szvacsina Géza polgármesterhez. Az átiratban tudatja a bizottság, hogy hajlandó a javításokra szükséges költségekhez hozzájárulni, de felkéri erre a várost is. Tekintve az ügy sürgős voltát, a kérdés még a januári közgyűlésen tárgyalás alá fog kerülni. Valószínűleg egy bizottság fogja megvizsgálni a templom repedéseit s ennek javaslata értelmében fog a város határozni. Különben már régóta szó van a templom restaurálásáról. A műemlékeket őrző bizottság már felvette programjába a templom restaurálását, de csak a gyulafehérvári templom munkálatainak bevégezése után kerülhet sor a kolozsvárra. Mindenesetre fordított sorrendben kellene a két templom restaurálását elvégezni, mert mint a repedések is mutatják, inkább reá szorul a mihamarabbi munkálatokra a kolozsvári templom, mint a gyulafehérvári. E célból mozgalom is indult meg egy ízben, de hamar el is aludt a mozgalom tüze. Most alkalom van erre s üdvös volna a legsürgősebb intézkedések fogantatása, hogy a becses műemlék veszendőbe ne menjen. Nem is számítva az esetleges komolyabb következményeket más oldalról.

— (Halálozás.) Kun Albert, házbir-tokos és városi tiszviselő január 3-án reggel 7 órakor hosszas szenvedés után meghalt. Temetése ma d. u. fél 3 órakor lesz a Szent György-tér 2. ik számú saját házból.

x **Novák finom pörkölt kávéját vegye.** Annak jó íze, erős zamata más-hol elnem érhető. Wesselényi M. u. 4. 4709

Elveszett a Mátyás király téren 99 kor 50 fillérről szóló számla *Pállán Hen-rikné* billiárd-üzletéből kiállva. Megtalálót kérjük fenti üzletbe beszolgáltatni illő jutalom mellett. (33)

x **Nedves idő, kőd és szél** minden acz-bőrnek árt, éppen úgy, mint a forró nap. Megvédí arcát a fölcserpepedéstől és testbőrének simaságát, üdőségét megtartja a *Biró dr. féle Havasi Gyopár Crème* használata által. Próbálégy 10 fill. Kap-ható: Wolff gyógyszerárban, Kolozsvár. 4609)

Táviratok

A kormány az erőszak utján.

Budapest, jan. 4.

A kormány tagjai ma délután minisztertanácsot tartottak. A tanácskozás eredményeként elhatározták, hogy **minden kinevezendő főspánt egyben hivatalos hatalommal ruházzák fel és intézkedni fognak a gyülekezési jog korlátozása iránt is.** A közös hadügyminiszterium értesítette Fejérváryt, hogy **két osztrák hadtestet rendelkezésére bocsát, hogy rendet csináljanak Magyarországon.**

Andrássy Gyula gróf a függetlenségi pártban.

Budapest, jan. 4.

Lengyel Zoltán ma nyílt levelet intézett Andrássy Gyula grófhhoz, felszólítva őt, hogy **lépjön be a függetlenségi pártba.**

Fejérváry Bécsben.

Budapest, jan. 4.

A kormányhoz közelálló körökben híre jár, hogy Fejérváry a napokban Bécsbe utazik, hogy a királynak jelentést tegyen a helyzetről. Hír szerint utja főleg a béketárgyalásokkal áll kapcsolatban.

A király különben ma fogadta Gantsch Pál báró osztrák miniszterelnököt és még néhány osztrák minisztert, a mely kihallgatás állítólag ugyancsak a magyar válsággal áll kapcsolatban.

Goluchowsky bukása.

Bécs, jan. 4.

Goluchowski gróf külügyminiszter bukása immár befejezett tény. A külügyminiszter bukása a magyar válság békés kibontakozásának lehetőségét is valószínűvé teszi, mert **az engedékenységnek kivált Goluchowski állott utjában.**

A debreceni véres fogadtatás.

A kormánybiztos működésben.

Debrecen, jan. 4.

Boda Dezső dr. rendőrtanácsos, kormánybiztos éjjel fél 3 órakor Tóth János kapitány és Beniczky Tamás felügyelő kíséretében ideérkezett. A pályaudvart már este 10 órakor elfoglalta a katonaság és a csendőrség Csáky főhadnagy vezetésével. **A kivonult két század — valóságos ostromállapotba helyezte a pályaudvart és környékét.**

A pályaudvar előtt husz rendőr, három rendőrbiztos és Végh Gyula főkapitány foglaltak állást.

Tizenkét órakor éjjel, mikor a szatmári vonat elment, kiüriették a várótereket és ezentúl csak az igazolványos hírlapokat bocsátották be.

a budapesti gyorsvonat. A katonaság és csendőrség azonnal körülfogta a vonatot, melyből elsőnek Boda, utána Tóth és Beniczky szállottak ki. Mindhárman kordon között az éttermen át felvonultak a pályaház második emeletén fentartott szobába, melyben Kovács Gusztáv főispánnak kellett volna megszállnia. Ott is maradtak katonai őrizet alatt reggel 9 óráig.

Kilenc órakor katonai sorfalak között és csendőrfedezet alatt lőháton végig vonultak a városban a városházára.

Féltíz órakor Kovács József polgármester fogadta Bodát, a ki bemutatta kiküldetéséről szóló okmányait és kijelentette, hogy **eljött Debrecenbe rendet csinálni.**

Kovács polgármester azt válaszolta, hogy **itt rendcsinálásra semmi szükség, mert semerre sincsen zavargás s a város népe teljesen nyugodt.**

Ezután elhivatták Végh Gyula főkapitányt, a kit Boda azonnal felfüggesztett. Helyébe Tóth Jánost nevezte ki és melléje Beniczkyt rendelte.

Ezután átmentek a rendőrfőkapitányi hivatalba a Kossuth-utcán át, ahol Végh átadta hivatalát Tóthnak. Az átadásnál Vécsey Imre főjegyző tanuskodott.

Boda az átadás után felkereste az ügyészséget, a hol Sziogyártó főügyessel és Várady Sándor dr. ügyésszel igen sokáig tanácskozott. Ugyaz ügyészségen, mint a városházán kijelentette, hogy ő nem tör a város autonómiaja ellen, neki erre kiküldetése nincs, hanem kormánybiztossága csupán a bűnpör gyors lebonyolítása érdekében van.

Végül délben Boda elment a megyeházára.

Hoffmann József vizsgálóbíró egész délelőtt folytatta a kihallgatásokat; összesen 30 embert hallgatott ki, ezek közül azonban csak **Herczeg János tanítót tartóztatta le.**

Délutánra még 20 ember kapott idézést, köztük a város több előkelősége, kiket, hír szerint, szintén a letartóztatás veszélye fenyeget.

Délután folyamán **letartóztatták Schwarcz Jenő kereskedelmi akadémiai hallgatót és Kerekes Andrást a hullaszállító kocsis kocsisát, akit Schwarcz fogadott föl.**

Boda kormánybiztos déli egy órakor fogadta a „Magyar Távirati Iroda“ tudósítóját, aki előtt kijelentette, hogy utasítása csak rendőrhatalom és általában a végrehajtó hatalom körében felmerülő intézkedésekre van, de ezek s mmi-esetre sem terjedhetnek Debrecen város területén túl.

A kormánybiztosnál megjelent Kovács polgármester, aki a polgárság nevében kijelentette, hogy elítéli a történt eseményeket és a maga részéről biztosította a kormánybiztos, hogy mindent megtett, hogy működése sikerrel járjon.

Budapest, jan. 4.

A debreceni eseményekből kifolyólag a szövetség ellenzék

reá háritassék, mert a törtéteknek oka csakis Kovács Gusztáv könyvelője volt.

A súlyos betegen fekvő főispán ma Fejérváry Géza miniszterelnök meglátogatta lakásán, hogy állapota felől tudakozódjék.

Budapest, jan. 4.

Boda Dezső kormánybiztost, amint a rendőrség épületéből nagy fegyveres kísérettel a törvényszékhez ment, az utcákon egybegyült néptömeg megabugolta.

C-áky gróf csendőrszázados felszólította a tömeget a szétoszlásra, majd a huszársággal és a csendőrséggel közékük ment és kardlappal verték széjjel a tömeget. Két komoly sebesülés történt.

Ma 30 embert ideztek meg kihallgatásra és a kilátásba helyezett tömeges letartóztatások hírére nagy az izgatottság.

Estére csend lett az utcákon is, amelyeken két-két csendőr cirkál.

Pestmegyei hírek.

Budapest, jan. 4.

Beniczky Lajos Pestmegye alispánja ma küldötte el Kristóffynak a válaszfeliratot a megsemmisítő rendeletről. Az alispán ebben tiltakozik a törvényhatóság határozatának megsemmisítése ellen, miután a közgyűlés törvényes volt.

Laszberg Rudolf gróf január 14-én a közigazgatási bizottság ülésén elnökölni fog.

Újabb árverés Kristóffy ellen.

Budapest, jan. 4.

Makóról ma átirat érkezett a főváros közönségéhez, melyben a városi tanács közli, hogy Kristóffy belügyi ügyvivő ellen 345 korona tőketartozás s 110 korona perköltés erejéig árverést tüzetett.

Fejérváry Bécsben.

Budapest, jan. 4.

(Érk. éjjel 2 óra.)

Fejérváry Géza holnap Bécsbe utazik, hogy ő Felségétől a debreceni esetre hivatkozva, olyan intézkedésekre kérjen felhatalmazást, a melyeket eddig ő Felsége megtagadott.

A turóci megyefőnök.

Turócszentmárton, jan. 4.

Kötsön Lajos a Turócmegyére küldött megyefőnök szerdán éjjel Baditz Zoltán soproni megyefőnök kíséretében ide érkezett.

A megyefőnök ma hosszasan tanácskozott Beniczky Kálmán alispánnal, ki a helyzettel ismertette meg s közölte, hogy a vármegye közönsége január 8-iki közgyűlésén fog határozni az installáció tárgyában.

Kötsön kijelentette, hogy mindaddig, míg az esküt le nem teszi, hivatalosan nem érintkezik senkivel.

A vármegyeházán a régi főispáni hivatalba Beniczky Kálmán alispán van elhelyezve s a megyefőnök számára nincs is hivatalos helyiség fentartva.

A városban különben a legteljesebb csend uralkodik, azért mégis nagyszámu csendőrség cirkál állandóan mindenfelé.

Kötsön Lajos kinevezett főispán installációja tárgyában január 8-án közgyűlés lesz, melyen elhatározzák, hogy az installáló közgyűlésen egyetlen bizottsági tag sem fog megjelenni, a mit a tótok is magukévá fognak tenni.

A póttartalékosok családjaiért.

Budapest, jan. 4.

A fővárosi tanács mai ülésén elhatározta, hogy utasítást küld a kerületi előljáróságoknak, hogy mindazon kérelmeket, melyek a póttartalékosok családjai érdekében adnak be soron kívül és a legnagyobb méltányossággal intézzék el.

Főispánok bujkálása.

Szeged, jan. 4.

Nagy Mihály ma éjjel fog belopózni Szegedre, nagy kísérettel.

Szeged, jan. 5.
Éjjel fél 3 órakor.

A megyefőnök nem érkezett meg, mert hír szerint egy szomszédos állomáson szállt és onnan kocsin megy be szegedre.

A katonaság készenlétben van.

Miskolc, jan. 5.

Brezovay megyefőnök érkezését ma éjjelre várják, szintén nagy fegyveres kísérettel.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Kolozsvár, péntek, január 5-én

másodszor:

Fehér Anna

Betyár történet 3 felvonásban.

Kezdeté 7 órakor, vége 10 előtt.

Holnap, szombat, január 6-án

Délután 3 órakor leszállított helyárrakkal:

Gyurkovics leányok.

Este 7 órakor rendes helyárrakkal:

GÜL BABA.

SZÍNHÁZ

Heti műsor.

Téli színház:

Péntek: Fehér Anna.
Szombat d. u.: Gyurkovics leányok.
Szombat este: Gül Raba. (Ujdonság előszőr. Bérletszünet.)
Vasárnap d. u.: Magdolna.
Vasárnap este: Gül Baba.
Hétfő: Gül Baba.

* Kassai Károly szerződése. Amint értesülünk, Kassai Károly, aki tőlünk a Népszínházhoz szerződött, barátságos meg egyezés útján felbontotta Vidor Pál igazgatóval a szerződését mert nagy tehetsége nem találta meg a Népszínháznál azt a működési teret, melytől megilleti. Úgy tudjuk, hogy Kassaival több igazgató folytat

most szerződötési tárgyalásokat, de mi mindenesetre azt óhajtjuk, ha a kolozsvári közönségnek ezt a kedvenc a népszerű színészét vissza lehet hozni a mi színházunkhoz. Janovics Jenő mindenesetre tanubizonyságot tehetne a közönség iránti előzékenységről Kassai szerződötésével és amellet a társulat is egy olyan erőt nyerne, aki megállja minden tekintetben a helyét.

MŰVESZET.

Kamara-estély. Sándor Erzsé, a m. kir. Operaház tagjának közreműködésével, január 6-ára, szombat estére kitűzött hangversenyt a conservatorium igazgatósága az intézet saját helyiségében tartva megtartani. Miután azonban Sándor Erzsé operaházi páratlan sikere és fényes diadala után a közönség érdeklődése oly nagy arányokat öltött, hogy az intézeti nagyterem helyarányaihoz képest kiadott jegyek csúszták délig mind elkeltek, az iga gatóság kénytelen volt a kamaraestély színhelyét a Redoutba áttenni. A szombati kamara-estély tehát nem az intézet nagytermében, hanem a városi Vigadóban lesz megtartva; a kezdete fél 8 óra marad. Jegyek váltakozó Lepage főterületében

Felolós szerkesztő:

HERCZEG JENŐ.

Laptulajdonos:

GOMBOS FERENCZ.

NYILTTÉR.

Dorsz tea eredeti csomagolásban.

Leszállított árak.

Üzlet áthelyezés miatt!

Illatszerek, szappanok, tea, rum, gyógyborok, rum és likör essenciákat

I szállított árakon árusít

Burge Frigyes

gyógyárú és illatszer üzlete

Kolozsvár, Mátyás király-tér 9/10.

(4304)

Francia gumi-különlegességek.

Egy fiatal házaspár

házmesteri állást kaphat.

Bővebbet: Mátyás-király tér 13 sz. téglagyári irodában.

Elegáns névjegyek

könyvnyomdai és lithografiált betűkkel

gyorsan és legolcsóbban készíttetnek.

Gombos Ferenc

könyvnyomdaja,

papír, iró, rajz és festőszor kereskedése Kolozsvárt, Deák Ferencz utca 12. szám.